

Universitat Oberta
de Catalunya

El disseny

PID_00244582

uoc.edu

El professor com a dissenyador tecnopedagògic

Lourdes Guàrdia (2016)

Estudis de Psicologia i Ciències de l'Educació de la UOC

Què és el disseny tecnopedagògic

La necessitat d'un **millor aprofitament pedagògic de la tecnologia** fa emergir novament el vell concepte de “disseny instruccional”, adaptant-lo i anomenant-lo “disseny tecnopedagògic”. En el nostre context, el considerem un procés imprescindible a seguir, perquè com a professors responsables d'assignatura (PRA) ens ajudi a definir i concretar com han de ser i s'han d'organitzar tots els elements que conformen **una acció educativa**, basada en un ús intensiu de les TIC, perquè aquesta sigui **adequada i de qualitat**.

Què és el disseny tecnopedagògic

El disseny tecnopedagògic proposa una **estratègia de treball organitzada en diferents fases**. L'objectiu és ajudar a prendre decisions fonamentades en les necessitats d'aprenentatge dels estudiants i que, alhora, aquestes siguin coherents amb el model pedagògic que caracteritza el nostre context educatiu.

Això ha d'ajudar a tot l'equip docent (PRA i professors/-es col·laboradors/-es) a dissenyar l'assignatura des d'un punt de vista més holístic i en el marc d'un programa. En aquest sentit, no és més important el disseny dels continguts, que el disseny metodològic o que la tecnologia que s'utilitzarà, sinó la **capacitat d'integrar totes les estratègies i els recursos**, siguin de la tipologia que siguin, al servei de les necessitats d'aprenentatge, i d'acord amb el perfil professional a qui ens adrecem en cadascun dels programes.

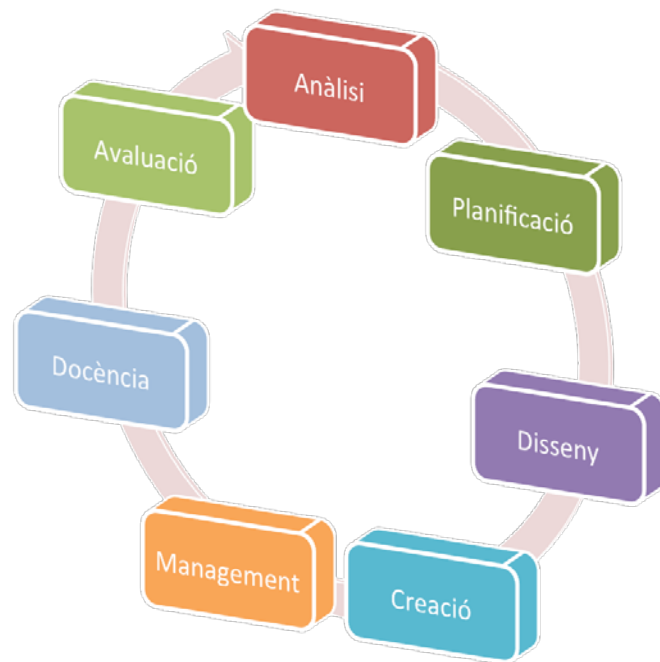

Fases del disseny

Fases a seguir quan dissenyem o redissenyem una assignatura.

Tenir una **metodologia de treball** ens ajudarà a prendre decisions i a planificar millor.

Proposta basada en els **estàndards d'IBSTPI** (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction) i adaptada al context UOC.

Anàlisi

Per a qui?

Cal analitzar el grup a qui dirigim l'acció educativa; a quin perfil professional ens adrecem, i en això la memòria del programa ens ajudarà, perquè allà ja hi està especificat.

Per a què?

Cal contextualitzar. A partir de la memòria, cal identificar les competències i els nivells que tenen relació amb l'assignatura.

Què han de saber fer?

De les competències se'n desprenen criteris de desenvolupament de les competències que s'hauran de concretar en objectius i resultats d'aprenentatge.

Anàlisi

Què tenim?

És possible que no es tracti d'una assignatura nova i que només l'haguem d'actualitzar o millorar. Analitzem si podem aprofitar el que tenim fet. I si és nova, veiem si existeixen recursos que es puguin adaptar o seleccionar.

Què necessitarem?

Tractarem aquest procés de disseny tecnopedagògic com **un projecte**, per tant caldrà identificar què podrem necessitar per a dur-lo a terme, ni que sigui per fer una primera aproximació i poder planificar les accions.

Planificació

Si tractem el procés de disseny/redisseny d'una assignatura com un projecte caldrà:

- 1. Temporalitzar el projecte.** Veure quin calendari té l'assignatura per poder planificar un cronograma amb totes les accions a fer. Caldrà planificar tot el que cal desenvolupar al llarg del projecte, tant si es tracta de la selecció i creació de recursos, com del treball de coordinació amb els professors col·laboradors, el disseny de les activitats, la selecció de les tecnologies, l'edició del pla docent, la configuració de l'aula, etc.
- 2. Planificar reunions amb professors col·laboradors.** Cal preveure un mínim de reunions virtuals o presencials, o bé la creació d'espais de treball en xarxa amb els col·laboradors per garantir la seva implicació en el disseny de l'assignatura, la coordinació de la docència i la seva avaluació posterior.

Planificació

- 3. Preveure la selecció i creació de recursos.** A partir del que hem identificat a la fase d'anàlisi, cal fer una primera previsió dels recursos que podrem necessitar per a dur a terme el disseny. Caldrà fer encàrrecs d'autoria, producció i edició, perquè això afectarà al pressupost assignat al programa i al calendari, i caldrà que ens l'aprovin des de la Direcció del Programa.
- 4. Preveure si hi haurà innovacions.** És important també que es valori si l'assignatura incorporarà cap tipus d'innovació, perquè això pot afectar també la planificació i el pressupost. Val la pena valorar-ne l'oportunitat; la innovació docent permanent és un dels aspectes que caracteritza el nostre.

Disseny

Elaboració d'un pla docent que contingui la descripció dels següents elements:

- **Presentar competències i objectius.** En relació al currículum de l'assignatura i les competències identificades a la memòria, caldrà presentar-ne la descripció detallada i redactar els objectius d'aprenentatge que es se'n desprenen.
- **Pensar en escenaris reals professionals** en relació a les competències. Descriure **situacions d'aprenentatge** per a contextualitzar les activitats que hauran de realitzar els estudiants perquè aquestes siguin més significatives per a ells.

Disseny

- **Identificar possibles activitats d'aprenentatge** que poden formar part d'aquests escenaris, i les estratègies de dinamització docent que les acompanyaran.
- **Seleccionar els recursos associats a les activitats**, ja siguin de contingut, tecnològics o recursos addicionals que poden ajudar a completar els recursos bàsics de l'assignatura.
- **Decidir en quins formats es presentaran les activitats i els recursos d'aprenentatge**, perquè això en condicionarà la seva creació, desenvolupament i implementació a l'aula. Per exemple, no és el mateix crear un recurs de vídeo, que un mòdul didàctic en paper, o plantejar un cas dinàmic on la solució donada sigui un condicionant per avançar en la seva resolució.

Disseny

- **Decidir quin serà el model d'avaluació de l'assignatura**, i a partir d'aquí seleccionar les estratègies i instruments que s'utilitzaran, tant per a valorar el procés d'aprenentatge seguit per l'estudiant, com els resultats obtinguts en cada una de les activitats.

Per tant, el pla docent que haurem elaborat actua com a instrument de planificació i guió de treball, tant per a la creació i/o revisió de l'assignatura, com posteriorment per a l'estudiant i el professor durant la fase de docència.

Aquesta darrera versió del pla docent s'haurà d'implementar a l'aula.

Creació

En aquesta fase, tot allò que s'hagi decidit en la fase de disseny, caldrà crear-ho, encarregar-ho, o seleccionar-ho i posar-ho a l'aula.

- **Descriure detalladament les activitats.** Des de la situació d'aprenentatge identificada, cal escriure en què consistirà l'activitat, amb totes les seves tasques i subtasques, relacionant en cada moment quins recursos seran necessaris per a resoldre-la. Cal especificar els recursos bàsics i els complementaris. Alguns només els hauran de seleccionar i altres s'hauran de crear o adaptar. Revisar l'actualitat dels recursos.

00.1 Creació

- **Encarregar l'autoria i l'elaboració dels recursos.**

L'autoria, després del disseny, representa una part clau del procés. Es contacta amb experts per demanar-los que elaborin alguns dels recursos que hem decidit implementar i que poden ser en diferents formats. Aquests experts poden ser externs o professors UOC, i caldrà fer-los un contracte on s'especificaran els lliuraments i com es validaran els materials en diferents moments del procés. Els recursos després necessitaran passar un procés de revisió lingüística, producció i edició en el format que s'hagi decidit.

Creació

- **Detallar la Prova d'Avaluació Continuada (PAC).**

Descriure quin serà l'*output* o resultat final que l'estudiant o grups d'estudiants hauran de lliurar en relació a l'activitat descrita abans. Donar pautes, proporcionar plantilles si s'escau, i especificar els requeriments necessaris (minuts, núm. de pàgines, formats, etc.) que ha de tenir la PAC que s'ha de lliurar al Registre d'Avaluació Continuada (RAC). També caldrà especificar amb detall els criteris d'avaluació i els instruments que s'utilitzaran en l'avaluació (Ex.: rúbriques, escales de valoració, taules, qüestionaris...).

Management

En aquesta fase caldrà configurar i revisar tots els recursos que necessitem que estiguin actius a l'aula per iniciar la fase de docència:

- **Editar el pla docent a l'aula i el calendari.** El pla que hem dissenyat s'ha d'implementar a l'aula amb l'eina d'edició disponible. També editar les dates clau dels curs (inici del curs, lliuraments de PACS, feedback i avaluació, defenses de treballs, finalització del curs, etc.)
- **Afegir i configurar les eines.** Els PRA hauran de configurar totes les eines de l'aula, afegint-les des de l'apartat "disseny de l'aula" i seleccionant-les entre la llista disponible (blogs, wikis, debats, laboratoris, ePortfolis, langblogs, treball en grup, etc.).

Management

- **Comprovar que hi ha tots els recursos i que estan accessibles.** És important revisar si els recursos que s'han dissenyat i seleccionat estan disponibles i accessibles, que funcionin tot els enllaços, els vídeos, l'accés als recursos de la biblioteca, a les Bases de Dades, a les eines que hem afegit, etc.
- **Coordinar els professors col·laboradors.** Una assignatura pot tenir diferents aules i diferents professors col·laboradors, per tant cal coordinar l'inici de la docència i donar-los consignes. És important fer-los partícips de la revisió i de la posada a punt de l'aula, donar-los pautes d'actuació, comentar-los que informin de qualsevol incidència, retard en l'avaluació, etc.

Docència

En aquesta fase es quan es desenvolupa la docència i el procés d'aprenentatge:

- **Inici del curs i presentació de l'assignatura i del professor col·laborador per part del PRA.** És important que el PRA es presenti com a responsable de l'assignatura en iniciar el curs, i aprofiti aquest moment per presentar l'assignatura en el marc del programa, presenti al professor/-a col·laborador/-a, i es posi a disposició dels estudiants per qualsevol cosa que necessitin o per rebre suggeriments de millora.

Docència

- **El/La professor/-a col·laborador/-a inicia el curs docència a l'aula.** Es presenta davant dels alumnes i presenta el pla docent, convida a llegir-lo i a comentar-lo, a resoldre dubtes... i a adoptar-lo com a guia d'aprenentatge al llarg del curs. L'acció de docència, doncs, s'inicia seguint el calendari previst, el/la col·laborador/-a docent va dinamitzant l'aula, va presentant totes les activitats seguint el calendari, va responent dubtes, ajudant als estudiants proveint-los feedback, suggerint-los millores, que consultin recursos, els avalua, els fa un seguiment, etc., atenent tot el que s'hagi previst, però també els imprevistos que poden sorgir al llarg del curs.

Docència

- **El PRA dóna suport al/la professor/-a col·laborador/-a.**
Intervé en moments específics, si és necessari, monitoritzant el bon funcionament de l'acció docent. Revisa que les respostes als estudiants que fan preguntes a l'aula no s'endarrereixin, que es lliurin els resultats de les avaluacions i els feedbacks establerts al calendari en les dates previstes.

Aquí el PRA actua com a observador i ofereix suport sempre que sigui necessari.

Avaluació

En aquesta fase s'avalua tot el procés, tant les fases de planificació, disseny, creació i management, com la fase de docència on s'ha desenvolupat el procés d'aprenentatge:

- **Avaluar el desenvolupament del projecte de disseny/redisseny de l'assignatura.** És important documentar el procés que s'ha seguit en la planificació, disseny i posada en marxa. Anotar el procediment seguit, estratègies, punts forts, punts febles i aspectes a millorar.
- **Avaluar els resultats obtinguts des de la perspectiva de l'acció docent.** Treballar amb els professors col·laboradors analitzant com ha transcorregut el període docent, quines dificultats hi ha hagut, quins recursos i activitats han funcionat millor, quins no han anat tant bé, ajustar millor el calendari per al proper semestre, necessitats detectades a tots nivells y propostes de millora.

Avaluació

- **Avaluar els resultats obtinguts des de la perspectiva de l'aprenentatge.** Analitzar els resultats tant del procés d'aprenentatge, com dels resultats acadèmics finals en termes de rendiment i la satisfacció dels estudiants, tenint en compte els seus comentaris i les enquestes institucionals que tenim per assignatura.
- **Proposar millores per a la següent iteració.** Es important tenir en compte tot el que s'ha detectat per incorporar millores a l'assignatura per la següent semestre. Cal que considerem aquest procés com una manera de mantenir l'assignatura actualitzada i el més ajustada possible a les necessitats, garantint-ne la qualitat i el procés de millora contínua.

Universitat Oberta
de Catalunya

 [UOC.universitat](https://www.facebook.com/UOC.universitat)
 [@UOCuniversitat](https://twitter.com/UOCuniversitat)
 [@uocuniversitat](https://www.instagram.com/uocuniversitat)

UOC